

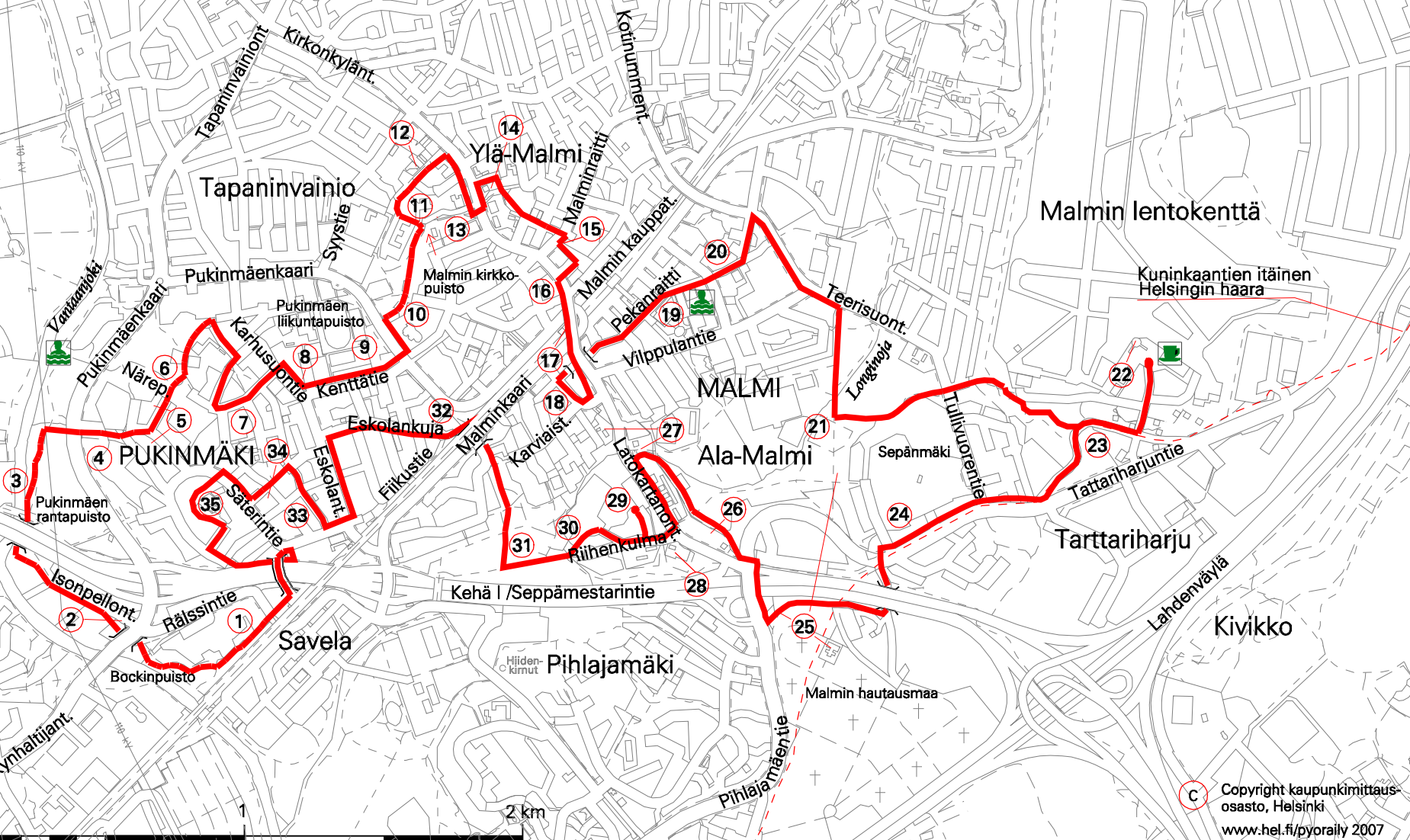
Helsingin kotiseutupyöräreitit:

12. PUKINMÄEN-MALMIN KIERROS

Laatinut Kaupunkisuunnitteluvirasto
Liikennesuunnitteluosasto

18 km

Keskiaikainen Malmin kyläkunta sijaitsi Vantaanjoen itäpuolella, molemmin puolin nykyistä Longinojaa. Kyläkuntaan kuuluivat *Bocksbacka* (Pukinmäki), *Sonaby malm* ja *Stensböle* (Kivikko). Sonabystä muotoutuneen Malmin pohjoisena naapurikylänä oli *Staffansby* (Tapanila). *Malm* tarkoittaa metsäistä soraharjua. Etelässä naapurina oli Viikin kyläkuntaan kuuluva Västervikin kylä, josta Kustaa Vaasan aikana muodostettiin kuninkaankartanon alainen latokartano. Helsingin - Hämeenlinnan valtatie kulki ainakin noin vuodesta 1700 1930-luvulle *Latokartanontien - Kirkonkyläntien* linjassa Helsingin pitäjän kirkolle. Malmin hautausmaan kohdalla Hämeentiestä erkaantui Porvoontie, nykyään *Tattariharjuntie* ja *Vanha Porvoontie*. Malmi ja Pukinmäki liitettiin Helsinkiin 1.1.1946, mihin asti Malmi oli Helsingin pitäjän hallinnollinen keskus.

- (1) Nisse Pederson af Boxbacka sai rälssiarvon eli verovapauden ratsupalveluvelvoitetta vastaan 1435. Kartanon nimi tuli Bockien suvulta. Nykyinen **Pukinmäen kartanon** päärakennus on 1800-luvun alkupuolelta ja vastapäinen asuinrakennus saman vuosisadan puolivälistä. **Entinen asemarakennus** v:lta 1934 on asuinkäytössä. Täällä junat alkoivat pysähtyä 1800-luvun loppuvuosina. Vantaanjoen ylitykseen valmistui **Suomen ensimmäinen rautatiesilta** 1862. Viereinen kerrostaloalue on 1980-luvulta.
- (2) **Villa Rosa** Isonpellontie 3 on 1910-luvulta.
- (3) **Vantaanjoen** ranta on kesäisin satakielen suosimaa laulualuetta. Rantapuiston pohjoispäässä viljelypalstoja.
- (4) **Sinimetsässä** kasvaa pähkinäpensasta ja metsäruusua.
- (5) 1900-luvun alkupuolen asumista edustavat mm. **Mikael Soinin tie 10** sekä **Lustokuja 6-8**. Edellinen katu on saanut nimensä pukinmäkeläisen kasvatustieteilijä Mikael Soinin (1860-1924) mukaan, joka piti rakennuksessa keikelukoulua. Lustokujan ja Pieksupolun välimetsikössä on **Pukinmäen korkein kohta** - 34 m merenpinnasta.
- (6) **Närepuistossa** on jäänteitä I maailmansodan aikaisista Helsingin linnoitusvalleista. Huomaa myös silokallio.
- (7) Säveltien/Melartinintien risteuksen tuntumassa on **Jutilan huvilan kiviaita**.
- (8) Monitoiminen **Pukinmäkitalo** valmistui 1985.
- (9) **Pukinmäen liikuntapuistoon** v. 1932 valmistunut hiekkakenttä oli Helsingin maalaiskunnan ensimmäinen urheilukenttä. Sen ja **Pukinmäenkaaren** välisestä ojasta voi löytää ojatädykettä, joka on Uudellamaalla uhanalainen kasvi.
- (10) Puiston alussa on **“Lasten kaupunki”** eli **Soinin koulu**. Se valmistui 1997 Ilmari Lahdelman suunnittelemana.
- (11) **Malmin sairaala** (Talvelantie 5). Vanhemmat funkkisrakennukset ovat 1930-luvulta.
- (12) **Malmin työväentalon** Takaniitynpolulla on piirtänyt August Virta. Rakennus valmistui 1940.
- (13) **Malmin kirkko** (Kunnantie 1) valmistui 1982 Kristian Gullichsenin piirustusten pohjalta.
- (14) **Solhem**, ruotsalainen nuorisoseuratalo v:lta 1913. Mutkittelevan **Kirkonkyläntien** miljöö muistuttaa, monien rakennusten purkamisesta ja kadun leventämisestä huolimatta, perinteisestä Malmista. Tunnistatko isot katupuut?
- (15) **Ylä-Malmin torilla** oleva **vaaleanpunainen puutalo** valmistui 1920-luvulla asuin- ja liikerakennukseksi. Nykyään se on nuorisotalo. Torin keskellä on Seppo Mannisen **Suihkukaivo**veistos vuodelta 1990.
- (16) **Kirkonkyläntie 2** tiilirakennus on entinen Elannon kauppa. Sen on suunnitellut Väinö Vähäkallio.
- (17) **Malmin vanha asemarakennus** on vuodelta 1933. Ensimmäinen rautatieliikennepaikka avattiin 1871. Sillan toisella puolella oleva **terminaalikansi** valmistui 1996 ja **nykyinen asema** 1985.
- (18) Malmin ensimmäinen suomalainen kansakoulu toimi **Karviaistie 1:ssä**, joka rakennus valmistui 1912.
- (19) **Malmitalo** valmistui 1994. Muista katsoa rakennuksen takana olevaa puistoa.
- (20) **Ormusmäki** on osa venäläistä I maailmansodan linnoitusjärjestelmää. Kalliolla on amfiboliittikiveä, joka rikastuttaa kasvivalikoimaa. **Ormusmäentie 9** ja **Ormusmäenrinne 5** -talot ovat 1920-luvulta. *Mäelle ei pääse pyörällä*.
- (21) **Longinoja** alkaa Tattarisuolta. Jokilaakso on Malmin maisemallinen keskus. (Vrt. kohde 25)
- (22) **Malmin** kansainvälinen **lentokenttä** vihittiin 1938. Reittilennot siirtyivät nykyiselle paikalleen Seutulaan 1952. Funkislennoasemalla voi käydä kahvilla.
- (23) **Tattariharjunkuja** on osa Kuninkaantien Helsingin haarasta Vanhastakaupungista itään. Tiepohja on vähintäänkin 1700-luvulta.
- (24) **Sepänmäki** on vajaalla 600 asukkaallaan Helsingin pienin lähiö. Se valmistui 1960-luvun puolivälissä. Täälläkin on I maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita.
- (25) **Malmin hautausmaan** pääportti vihittiin 1893, siunauskappeli 1923. Vainajia ja saattoväkeä tuotiin 1894-1954 myös junalla, jonka pistoraide kulki Malmin asemalta Longinojan laakson suoran raitin paikalla. Vt 4 ja 5 Lahteen kulki tässä hautausmaan kulman ympäri 1960-luvun puoliväliin asti.
- (26) **Starens Haga** -tilan päärakennus v:lta 1839 on todennäköisesti Malmin vanhin rakennus. Se toimi kestäkievarina vuosisadan vaihteessa.
- (27) **Pehrsin tilan** päärakennus 1800-luvun lopulta. Latokartanontien toisella puolella näkyy hieman vanhempia **Örskiksen tilan** rakennuksia. Latokartanontien ojan notkelmassa on säilynyt historiallinen **kivisilta**.
- (28) **Malmin ensimmäinen koulurakennus**, ruotsalainen kansakoulu v:lta 1896, Latokartanontie 19/Riihenkulma.
- (29) **Filpuksen tila** (josta Vilppulantie) tunnettiin viimeisen omistajan mukaan myös Längin tilana. Nykyinen päärakennus valmistui 1913.
- (30) **Strömsin tilan** päärakennus on 1900-luvun alusta. Sen vieressä on **Brusaksen** rakennuksia 1800-luvulta.
- (31) Tämä vanha **maantie** oli autoliikenteen käytössä 1960-luvun puoliväliin asti, jolloin Kehä I valmistui tältä osin.
- (32) Asterintie 1:n kohdalla on rauhoitettu **Mantshurian jalopähkinäpensas**. **Pukinmäenkaaren** pohjoispuoli oli Malmin teollisuuskorttelia 1930-70 -luvuilla. Maatalouskonetehtaan funkkis-rakennus on suojeltu.
- (33) **Päiväkoti Pukinmäki** Maasalonpolku/Palsamipolku 10 on entinen asuinhuvi 1910-luvulta.
- (34) **Villa Björkbacken** Säveltäjän puiston rinteessä on vuosisadan vaihteesta. Talossa asui mm. kirjailijatar Ester Hällström, josta tuli Tasavallan presidentti Ståhlbergin puoliso. Viereinen **Villa Öller**, päiväkoti **Nuotti** on 1900-luvun alkuvuosilta.
- (35) **Sunilanpuiston** keskellä on pieni lampi. Vanhin maininta Sonabystä eli Sunilasta on vuodelta 1417. Sonabyn laajat tilukset kattoivat aikoinaan Pukinmäen ja Malmin.